

BOSHLANG'ICH SINFLARDA BADIY MATN TAHLILINING PEDAGOGIK VA NAZARIY ASOSLARI

Jamilova Bashorat Sattorovna,
Buxoro Davlat Universiteti professori

Nishonova Nigora Azamat qizi
Buxoro davlat pedagogika instituti Ta'lim va tarbiya nazariyasi va
metodikasi(Boshlang'ich ta'lim) mutaxassisligi 2-bosqich magistranti

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada boshlang'ich sinflarda to'g'ri, tez, ongli va ifodali o'qishga o'rgatish vazifasi o'quvchilarda asarni tahlil qilish ko'nikmasini shakllantirish bilan birga amalga oshirilishi haqida fikr-mulohaza yurilgan. Shuningdek o'qish malakalarini shakllantirish bilan matn ustida ishlashning o'zaro bog'liqligi asarni tahlil qilishga qanday yondashishni belgilab beradi.

Kalit so'zlar: badiiy asar, asar tahlili, pedagogic asoslari, nazariy asoslari, tanlab o'qish, matnni tahlil qilish.

АННОТАЦИЯ

В данной статье высказывается мнение, что задача обучения правильному, быстрому, осознанному и выразительному чтению в младших классах должна осуществляться наряду с формированием у учащихся умения анализировать работу. Также взаимозависимость работы над текстом с формированием навыков чтения определяет подход к анализу произведения.

Ключевые слова: художественное произведение, анализ произведения, педагогические основы, теоретические основы, выборочное чтение, анализ текста.

ANNOTATION

This article expresses the opinion that the task of teaching correct, fast, conscious and expressive reading in elementary grades should be carried out along with the formation of students' ability to analyze work. Also, the interdependence of work on the text with the formation of reading skills determines the approach to the analysis of the work.

Key words: artistic work, work analysis, pedagogical foundations, theoretical foundations, selective reading, text analysis.

Kirish

Badiiy asar ustida ishlashning 2-bosqichi asar tahlilidir. Asarni tahlil qilishning asosiy yo'nalishi matnning aniq mazmuni (voqealar va uning rivojlanishi)ni, kompozistiyasini, ishtirok etuvchi shaxslarning axloqi va harakterli xususiyatlarini, asarning g'oyasini aniqlash hisoblanadi.

Asarni tahlil qilishning metodik shartlaridan biri asar mazmunini uning tasviriy-ifodali vositalari bilan bog'liq holda qarashdir. Yana bir asosiy qoida asar ustida ishlash jarayonida ta'lim-tarbiyaviy vazifalarni umumiy ravishda amalga oshirish hisoblanadi. Bu qoidalar asar ustida ishlashning asosiy yo'nalishini belgilaydi, shuningdek, matnni tahlil qilish jarayonida o'quvchilar bajaradigan topshiriqlarni va muhokama qilish uchun ularga beriladigan savollarning harakterini aniqlab olishga yordam beradi

Asar tahlili jarayonida matn ustida ishlashning quyidagi turlaridan foydalaniladi: *Tanlab o'qish*. Bunda o'quvchi matnning berilgan vazifaga mos qismini o'qiydi. Vazifa asarning mazmunini oydinlashtirish, sabab - natija bog'lanishini belgilash, badiiy xususiyatini ochish, o'qilgan matnga o'z shaxsiy mu nosabatini ifodalashdan iborat bo'lishi mumkin. Masalan, 4 - sinfda "Oltin kuz" matnidani "Tabiatdagi o'zgarishlar berilgan qismlarni topib o'qing", "Baqa va taqa" ertagidagi "Taqachining nasihati berilgan joyni topish o'qing" kabi.

Tanlab o'qish matn ustida ishlashning eng samarali usulidir. Tanlab o'qishdan matn ustida ishlashning barcha bosqichlarida turli xil qiyinchilikda, murakkablikda foydalaniladi. U o'quvchilarda yaxshi o'qish sifatlarini o'stirish bilan birga ularning ijodiy tasavvuri, nutqi va zehni o'stirishga yordam beradi. Eng oddiy tanlab o'qish asar mazmunini yuzasidan bo'ladi. Masalan, 4 - sinfda "Toshkentnoma" (M.Shayxzoda) asari yuzasidan tanlab o'qish uchun quyidagi topshiriqlar beriladi:

-She'rdan o'zbek xalqining mehmondo'stligi tasvirlangan o'rinni topib o'qing.

- Yoz faslining zo'rliqi tasvirlangan o'rinni topib o'qing.

"Dehqonbobo va o'n uch bolakay qissasi" (A.Oripov) asari matni yuzasidan quyidagi topshiriq beriladi:

- Matndan Dehqonboboning Vatan haqidagi gaplarini topib o'qing.

Tanlab o'qishning Yana ham murakkabroq turlari matndan sabab-natija munosabati bilan bog'langan faktlarni taqqoslashni, umumlashtirishni talab qiladigan o'rinlarini topib o'qish hisoblanadi. Masalan, "Harita" hikoyasi

(Normurod Norqobilov yuzasidan topshiriqlar:

- Sinf rahbari Rasulni nima uchun Samadga biriktirib qo'ydi? Shu o'rinni topib o'qing.

-Samadning Rasuldan arazlash sababi ifodalangan o'rinni topib o'qing.

Bunda o'quvchi biror qatnashuvchi shaxs o'zini qanday tutishini, nima uchun u shunday tutishini tasdiqlash uchun matndan material tanlab o'qiydi.

Tanlab o'qish ongli va ifodali o'qish malakasini shakllantirishni matn ustida ishlash ko'nikmasini shakllantirish bilan birga qo'shib olib borishga, bolalarning ijodiy tasavvurini, nutqi va zihnini o'stirishga imkon beradi, shuning uchun undan o'qish darslarida keng foydalaniladi. Tanlab o'qish matn rejasini tuzishda (matn qismiga uning mazmunini ifodalaydigan gapni, ya'ni reja qismini topishda) qahramonga tavsif berish (* matndan qahramonning muayyan bir xususiyatini , harakatini tavsiflovchi materiallar tanloash) da , asar g'oyasini aniqlash (g'oyani anglatgan o'rinni topib o'qish) da tatbiq etiladi.

O'auvchilarning berilgan savol va topshiriqlarga o'z so'zlari bilan javob berishi. Mashqning bu turi o'quvchilarda o'qilganlar yuzasidan muhokama yuritish ko'nikmasini o'stirishga, asarda qatnashuvchi qahramonlarni baholashga, muallif tasvirlagan hayotiy lavhalar bilan asar g'oyasi o'rtasidagi bog'lanishni aniqlashga imkon beradi. Ishning bu turida beriladigan savollar ma'lum maqsadga yo'naltirilgan va muayyan izchillikda bo'lishi ,o'quvchilarning mustaqil fikrlashga undashi lozim. Boshlang'ich sinf o'qish darslarida savolva topshiriqlar qaysi maqsadga yo'naltirilganiga ko'ra quyidagicha tasnif qilinadi:

1 .Asar mazmunini o'zlashtirish va qayta hikoyalashga doir savol - topshiriqlar.

2. Asar tilini o'rganish va o'zlashtirishga doir savol -topshiriqlar.

Sabab-natija tarzidagi savollardan ham foydalaniladi. Agar o'qituvchi asar g'oyasini tushunishda o'quvchilarga yordam berishni ko'zda tutsa, savol sabab - natija tarzida bo'ladi. Anvar Obidjonning "Odobli bo'lish osonmi?" ertagi (4 - sinf) g'oyasi o'quvchilarni salomlashish odobi bilan tanishtirish, ularda muomala madaniyatini tarbiyalashdir. Ertakdagi asosiy fikrni aniqlash uchun o'qituvchi "Anvar Obidjon aytmoqchi bo'lgan salom berish mavridlarini o'z so'zingiz bilan aytib bering." , "Nima uchun echki sichqonga nasihat qildi?", "Toshbaqaning sichqoncha haqidagi fikrini gapirib Bering" kabi savol -topshiriqlardan foydalaniladi.

Savol-topshiriqlar ustida jamoa, juft va yakka tartibda ishlanadi.

Boshlang'ich sinflarda savol-topshiriqlarga javob berish ish turiga katta o'rin berilgan. O'qituvchining vazifasi ana shu savol -topshiriqlar ustida ishlash

usullarini oldindan belgilab olishdir. Ijodiy harakterdagi savollar o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undaydi. 4-sinf «O'qish» kitobidan o'rin olgan «Qodir bilan Sobir» matni yuzasidan o'quvchilarni o'z fikrini aytishga undovchi «Sobir o'qishdan kechikish sababini ochiq aytib to'g'ri qildimi?», «Uning o'rnida siz bo'lganingizda nima qilardingiz?» kabi savollar o'quvchilarning fikrlash qobiliyatlarini, og'zaki nutqini o'stiradi va matnni yaxshi o'zlashtirishlariga yordam beradi.

O'quvchilarni savol berishga o'rgatish. O'quvchilarni savol berishga o'rgatish matn ustida ishlashda yaxshi natija beradi. Metodist olimlarning fikricha, to'g'ri berilgan savolda yarim javob tayyor bo'ladi. O'quvchilar uni ongli o'zlashtira olsalargina matn yuzasidan savol bera oladilar. O'quvchilarga savol berishni o'rgatishni 2-sinf dan boshlash maqsadga muvofiqdir.

O'quvchilarni ongli ravishda savol tuzishga o'rgatish uchun o'qituvchi matnga o'zi tuzgan yoki «O'qish kitobi»da berilgan savollarni tahlil qiladi. Tahlil uchun «Nega u yoki bu savol qo'yilgan? Unda Kim yoki nima haqida gap boradi. Savol ko'proq qaysi so'zlar bilan boshlanadi? « kabi savollarni ishlatadi va matndan foydalangan holda bu savollarga javob berishni o'rgatadi. Ikkinchidan, o'qituvchi o'quvchilar e'tiborini matnga savol tuzish yo'liga qaratadi va savol tuzishdan oldin matnni diqqat bilan o'qish, qatnashuvchi shaxslarni ko'rsatish, savol tuziladigan qismni ajratish kerakligini tushuntiradi. Savol tuzishga o'rgatishning boshlang'ich bosqichi bu mashq jamoa bo'lib bajariladi va ta'limiy harakterda bo'ladi; buning uchun qulayroq savol ajratilib, nima uchun u qiziqarli ekani yoki, aksincha, noqulay bo'lsa nima uchun noqulayligi tushuntiriladi. Masalan, 3-sinfda "Ahillik ulug' baxt" ertagida "Odamlarning cholning bolalari haqidagi fikri yuzasidan savol tuzing (Odamlar aqlli cholning bolalari haqida nima deyishdi?) 4- sinfda "Qovun sayli" (Sh.Sa'dulla) hikoyasi yuzasidan savol tuzish topshirig'i quyidagicha beriladi:

Matnni tasvirlash. Matnni 2 xil tasvirlash mumkin: 1) so'z bilan tasvirlash; 2) grafik tasvirlash.

So'z bilan tasvirlash o'ziga xos murakkab ish turi bo'lib, unda manzarani so'z yordamida aniq qayta tiklash talab etiladi. Bunda so'zlarni aniq tanlashga e'tibor qaratiladi. Turli tabiat manzaralarini, qatnashuvchi kishilarning tashqi ko'rinishini, voqyea sodir bo'lgan joylarni tasvirlash topshiriq qilib berilishi mumkin.

Matnni so'z bilan tasvirlashga o'rgatishni darslikda berilgan rasmni matndagi shu rasmga mos qism bilan taqqoslab tasvirlashdan boshlash kerak.

So'z bilan tasvirlash bos qichma-bosqich, maxsus tayyorgarlikdan so'ng amalga

oshiriladi:

1. Matndan manzara, vaziyat yoki qahramonlarning tashqi ko'rinishi tasvirlangan o'rinlar aniqlanadi.
2. Nisbiy tugallangan o'rinlar ajratiladi.
3. Tasvirlashga leksik-uslubiy tayyorgarlik ko'riladi, ya'niyozuvchi, shoir qo'llagan lug'aviy birliklarga o'quvchilar diqqati tortiladiva ular tahlil qilinadi. Tasvirlashda so'zni aniq tanlashga yordam beradi.
4. So'z bilan tasvirlashga o'rgatishning dastlabki paytida doskaga foydalaniladigan so'zlar yozib qo'yilishi zarur. So'z bilan tasvirlash qayta hikoyalashga aylanib asligi lozim.

Grafik tasvirlash ko'proq uyda bajariladi. Buning uchun o'quvchilar tasvirlanadigan matn qismini ajratadilar, uni diqqat bilan o'qib chiqadilar, mazmunini o'zlashtiradilar va unga mos rasm chizadilar. Bunda o'quvchi Lar bilan qanday ranglardan foydalanish, ranglar ifodalaydigan ma'nolar bo'yicha suhbat o'tkaziladi. Rasmlar ko'rgazmasi tashkil etiladli. Har bir rasm muallifi o'zi chizgan rang tasvirini izohlab beradi. Kompyuterlashtirilgan sinflar grafik tasvirlashda sinfda bajartirilishi mumkin. Bunda o'quvchilarning ijodiy yondashuvlariga imkon beriladi.

O'quvchilar asar voqyealari rivojini seriyali rasmlar asosida muayyan izchillikda tasvirlashlari ham, har bir rasm seriyasi ostida shu qismda ifoda etilgan muhim fikrlarni yozib qo'yishlari ham mumkin. Bular asar matnini to'liq , qayta hikoyalash , shuningdek, o'qilgan hikoya,maqolaning rejasini tuzish, matn mazmunini, uning tasviriy vositalarini bilib olishga yordam beradi.

Asar rejasini tuzish. Reja matn mazmunini ongli va chuqur tushunishda, asosiy fikrni ajratishda, voqyealarning izchilligini belgilashda, matn qismlarining o'zaro bog'lanishini tushunishda o'quvchilarga yordam beradi. Reja usti da ishlash o'quvchilar nutqi va tafakkurini o'stiradi. Ular matnni mazmunan tugallangan qismlarga bo'lishga va har bir qismning asosini topishga ularga qisqa va aniq sarlavha topishga, uni reja qismi sifatida shakllantirishga o'rganadilar.

Reja tuzishga tayyorgarlik ishlari savod o'rgatish davridayoq boshlanadi. Tayyorgarlik mashqining eng oddiy turi berilgan sarlavhalardan kichik matn mazmuniga mosini topib qo'yish hisoblanadi. Bunday mashqqa o'rgatishda o'qituvchi sarlavha asosiy fikrni ifodalashini ta'kidlaydi, bolalar topgan sarlavhani tahlil qilib, u yoki bu sarlavha nima uchun mos yoki mos emasligini tushuntiradi.

Reja tuzishga tayyorgarlik ishining 2-turi o'qituvchi rahbarligida tanlab o'qish hisoblanadi, bolalar matndan o'qituvchi bergan savolga javob bo'ladigan o'rinni

topib o'qiydilar.

Reja tuzish «oddiydan murakkabga» tamoyili asosida asta-sekin murakkablashtirilib, muayyan izchillikda o'tkazib boriladi. O'quvchilar 1 -sinfda o'qilgan kichik matnga o'qituvchi rahbarligida so'roq gap tarzida sarlavha tanlashlari, 2-sinfda kichik maqolaning rejasini o'qituvchi rahbarligida so'roq yoki darak gap tarzida tuzishlari, 3-sinfda o'qilgan matn rejasini jamoa bo'lib tuzishlari, 4-sinfda mustaqil reja tuza olishlari kerak.

Rejaning eng oddiy shakli rasmi reja hisoblanadi. Buning uchun avval bolalar kitobda berilgan rasmlardan matn qismiga mosini tanlashga va uni nomlashga o'rgatiladi, keyin matn qismiga tayyor rasm berilmaydi, uni bolalarning o'zlari so'z bilan tasvirlaydilar. Hikoya o'qiladi va qismlari bo'yicha tahlil qilinadi, so'ng o'quvchilar matnning 1-qismini o'qiydilar, o'qituvchi ulardan qanday rasm chizish mumkinligini so'raydi. Qolgan qismlari ustida ham ishlar shu tarzda ishlanadi. O'quvchilar chizgan rasmlariga nom (sarlavha) qo'yadilar. Ular qo'ygan nom sarlavha doskaga reja qismi tarzida yozib beriladi.

O'quvchilar rasmi reja tuzishdan logik reja tuzishga o'tadilar, logik reja tuzish quyidagi izchillikda o'rgatiladi:

1. O'qituvchi qismlarga bo'lingan matnga tanlab reja tuzadi va matn rejasining o'rnini almashtirib, sarlavha tarzida xattaxtaning chap tomoniga yozib qo'yadi. O'quvchilar matnning 1-qismini o'qiydilar, shu qism mazmuniga mos sarlavhani topadilar, uni o'qituvchi xattaxtaning o'ng tomoniga yozadi. Ana shu tarzda xattaxtada o'qilgan matnning rejasini hosil bo'ladi.

2. Matn qismlarini tahlil qilish jarayonida o'quvchilar o'qituvchi rahbarligida har bir qismdagi asosiy g'oyani aniqlaydilar va unga sarlavha topadilar, o'qituvchi sarlavhalarni reja tarzida xattaxtaga yozib boradi.

3. Qismlarga bo'linmagan matn tanlanadi, sarlavhalar matn rejasini tartibida doskaga yoziladi. O'quvchilarga berilgan sarlavhalardan foydalanib, matnni qismlarga bo'lish topshiriladi. Ular matnni o'qishadi va sarlavhalarga tegishli qismni ajratadilar.

4. Qismlarga bo'linmagan matn tanlanadi, sarlavhalar aralash tarzda xattaxtaga yoziladi. O'quvchilarga yuqoridagidek qismlarga bo'lish topshiriladi. O'quvchilar matnni o'qib, nisbiy tugallangan qismni ajratadilar va unga mos sarlavhani xattaxtadan tanlaydilar. Ish shu tarzda davom ettirilib, matn rejasini tuziladi.

O'quvchilarda reja tuzish ko'nikmasi hosil bo'lgach, ular matnni mustaqil ravishda qismlarga bo'ladilar. (3-4- sinf) Har bir qismga reja tuzadilar. Rejani 3-4- sinflarda darak va atov gap tarzida shakllantiriladilar. Rejada har bir qismi bir

turdagi gaplar shaklida bo'lishi lozim.

Hozir maktab tajribasida izohli o'qish, ijodiy o'qish, adabiy o'qish usulidan, muammoli o'qitish metodlaridan, ilg'or pedagogik texnologiya metodlaridan ham keng foydalanilmoqda. Masalan, A. Qodiriyning «*Chin do'st*» hikoyasini o'rganishda izohli o'qish metodidan foydalanish mumkin. Chunki bu asar matnida o'quvchilarga lug'aviy ma'nosi tushunarsiz bo'lgan so'zlar uchraydi. Masalan, hikoyadagi *saboqdosh, mirzaboshi, havolanmas, asrandi, g'arq, holda, mahdum, marsiya, xun, hamnishin, dildor, notavon, g'urbat* kabi so'zlar izoh talab etadi.

Metodik adabiyotlarda badiiy asar matnini tahlil qilishning uch usuli: badiiy asarni yozuvchiga ergashib yaxlit o'rganish; obrazlar vositasida o'rganish, mavzul i - muammoli o'rganish alohida ajratib ko'rsatiladi.

Boshlang'ich sinflarda, asosan, tekstual tahlildan foydalaniladi, ya'ni, o'qituvchi asarni tahlil qilishda asar matniga asoslanadi. Uni o'zgartirmagan holda undagi ma'noni, jozibani o'quvchilarga yetkazib beradi.

Boshlang'ich sinflarda muammoli tahlil usulidan ham foydalanish mumkin. Masalan, «*Bobur va Humoyun*» hikoyasini o'rganishda o'quvchilarga «*Boburning aytgan gaplari o'rinli mi?*», «*Hikoyadagiday holat sodir bo'lishi mumkin mi?*» kabi muammoli savollar berish o'rinli bo'ladi. O'quvchilar asarni ichda o'qiydilar, jamoa bo'lib fikr almashadilar, bahslashadilar. Bahs davomida o'quvchilar ma'naviy olamida ham, aqliy dunyosida ham muayyan o'zgarishlar, rivojlanishlar sodir bo'ladi. Asar tahlilida qo'llanadigan tanlab o'qish, unga munosabat bildirish, munosabatlarning turli xilda bo'lishi ham munozarani keltirib chiqaradi. Munozarali o'rin muammoni yuzaga keltiradi. Endi o'quv jarayoni oldida muammoni to'g'ri hal etish vazifasi turadi.

Xulosa. Shunday qilib, boshlang'ich sinflarda ham badiiy asar matnini tahlil qilishda, umuman, badiiy asarlarni o'rganishda o'quvchi shaxsiga kuchli ta'sir qiluvchi, ularning saviyasiga mos, bilimlarning o'zlashtirilishini ta'minlovchi metod va usullardan, tahlil turlaridan foydalanish mumkin

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. G'afforova T., Shodmonov E., Eshturdieva G. «Alifbe»-(«Savod»); «Ona tili», T., «O'qituvchi», 1999- yil.
2. G'afforova T. G'ulomova X. 1-sinfda o'qish dasrlari (O'qituvchi kitobi.) Toshkent. Sharq. 2003 -yil.

3. Xayrulla D., Saidjon U., Azamat M. DEVELOPMENT OF LIGHTING CONTROL SOFTWARE FOR “SMART CLASS” //Universum: технические науки. – 2021. – №. 5-6 (86). – С. 18-21.
4. Sunnatula o’gli M. A. et al. TA’LIM JARAYONIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING DIDAKTIK IMKONIYATLARI //World scientific research journal. – 2022. – Т. 4. – №. 2. – С. 28-33.
5. Yuldoshev, S., Savriev, S., Murtazoyev, A., & Khojiev, S. (2022). NUMERICAL SIMULATION OF THREE-DIMENSIONAL TURBULENT JETS OF REACTING GASES. *Eurasian Journal of Mathematical Theory and Computer Sciences*, 2(6), 73-82.
6. Муртазов А. С. ДИДАКТИЧЕСКИЕ ВОЗМОЖНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ //INTERNATIONAL CONFERENCES. – 2022. – Т. 1. – №. 2. – С. 54-58.
7. Hayitov H. A. Sharq mumtoz adabiyotida ohang talqini //Мировая наука. – 2019. – №. 8. – С. 3-5.
8. Hayitov H. A. Literary influence and artistic image //Экономика и социум. – 2019. – №. 8. – С. 11-14.
9. Ahmadovich H. H., Amrulloevna S. D. XX ASR QISSACHILIGI TARAQQIYOTIDA FOLKLORNING LATIFA JANRI TA’SIRI //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – Т. 1. – №. 1. – С. 302-304.
10. Ahmadovich H. H. Expression of Folklorisms in the Works of Ghafur Ghulam //European Journal of Life Safety and Stability (2660-9630). – 2022. – Т. 14. – С. 101-105.
11. Ahmadovich H. H. et al. BOSHLANG ‘ICH SINFLARDA O ‘ZBEK QISSALARI TAHLILINING INNOVATSION USULLARI //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – Т. 1. – №. 1. – С. 350-352.
12. Ahmadovich H. H. et al. O ‘RXUN-YENISEY BITIKLARIDA TALIM-TARBIYA TO ‘G ‘RISIDAGI FIKRLARNING YORITILISHI VA ULARNING TARBIYAVIY AHAMIYATI //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – Т. 1. – №. 1. – С. 349-350.
13. Ahmadovich H. H. et al. IJODIY TOPSHIRIQLAR O ‘QUV MOTIVLARINI SHAKLLANTIRISHNING SAMARALI VOSITASI SIFATIDA //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – Т. 1. – №. 1. – С. 293-294.

14. Ahmadovich H. H. et al. BOSHLANG 'ICH TA'LIMDA O 'ZLASHTIRISH JARAYONINING PSIXO-DIDAKTIK ASOSLARI //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – T. 1. – №. 1. – C. 332-334.
15. Ahmadovich H. H. et al. O 'QUVCHILARNING BILUV FAOLLIGINI OSHIRISHGA QARATILGAN DARSDAN TASHQARI ISHLAR VA ULARNI TASHKIL ETISH METODIKASI //PEDAGOGS jurnali. – 2022. – T. 1. – №. 1. – C. 343-345.
16. Нигора Бахтиёровна Адизова, Ҳилола Худойбердиева. ҚИЗИҚМАЧОҚЛАРДА ОҚСОҚОЛ ВА ХОН ОБРАЗЛАРИ. Scientific progress
17. Nigora Baxtiyorovna Adizova. Boshlang'ich sinf o 'quvchilari nutqini o'stirishda mustaqil ishlarning o 'rni va ahamiyati. Scientific progress
18. NB Adizova, M Raimqulova. Use of alisher navoi's spiritual and enlightenment views in textbooks for grades 1-4. Актуальные вопросы современной науки и образования, 121-123
19. . NA Bakhtiyorovna, NA Bakhtiyorovna. Anvar obidjon is a children's poet. Middle European Scientific Bulletin
20. AN Bakhtiyorovna, E Dilsora. Visual Aids, Which Are Used In The Educational Process In The Use Of Didactic Games. The American Journal of Social Science and Education Innovations 3 (31), 540-545
21. AN Bakhtiyorovna, AN Bakhtiyorovna. The role of the fun genre in children's spiritual development. Middle European Scientific Bulletin 4, 38-40